

Tadeusz J. Zieliński

KONFERENCJA PT. „CMENTARZE W POLSCE – STAN OBECNY  
I PERSPEKTYWY ZMIAN” (25 PAŹDZIERNIKA 2023 R.)

Po raz drugi Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie została współorganizatorem ogólnopolskiej konferencji zajmującej się zagadnieniami ochrony starych cmentarzy oraz współczesnymi kwestiami związanymi z grzebaniem zmarłych. Poprzednia odbyła się w 2019 roku (zob. T.J. Zieliński, *Konferencja Rzecznika Praw Obywatelskich i Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie pt. „(Nie)zapomniane cmentarze”* (23 października 2019 r.), „Rocznik Teologiczny” 2019, z. 4, s. 853–856). W tym roku spotkanie urządzone 25 października doszło do skutku we współpracy z trzema innymi podmiotami: Inicjatywą Społeczną (Nie)zapomniane Cmentarze, która ukształtowała się w kontekście wydarzenia sprzed czterech lat, Instytutem Dobrej Śmierci oraz Warszawskim Towarzystwem Genealogicznym.

W ramach konferencji odbyły się trzy sesje. Pierwsza to panel pt. *Między archaicznością a wyzwaniem współczesności. Prawo pogrzebowe w Polsce*, w którym wzięli udział: dr hab. nauk prawnych Małgorzata Bednarek – radczyni prawna, docent Instytutu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk; prof. Jacek Sobczak – profesor nauk prawnych, sędzia Sądu Najwyższego w stanie spoczynku, nauczyciel akademicki; Wojciech Labuda – pełnomocnik Prezesa Rady Ministrów ds. ochrony miejsc pamięci; Maciej Lipiński – prezes zarządu Fundacji Kamienie Niepamięci; Krzysztof Wolicki – prezes Polskiego Stowarzyszenia Pogrzebowego. Dyskusję moderował prof. Tadeusz J. Zieliński, prorektor ChAT ds. kształcenia i nauki, radca prawny, który też był koordynatorem konferencji ze strony uczelni.

Sesja druga otrzymała tytuł *Genealogiczne konteksty cmentarzy* i została przygotowana przez osoby związane z Warszawskim Towarzystwem Genealogicznym (WTG). W jej ramach wygłoszono następujące referaty: *Znaczenie cmentarzy dla genealogów – pole do współpracy z grobbiersami* (autorzy: dr Maciej Adam Markowski, Piotr Nojszewski); *Gdzie możemy szukać informacji o cmentarzach i ludziach na nich pochowanych?* (autor: Michał Jan Marciniak [prezes WTG]); *Postanowiłam*

woli mojej ostateczne rozporządzenie uczynić... O zapisach testamentowych żydowskich mieszkańców Warszawy w XIX wieku (autorka: dr Anna Wiernicka).

Ostatnią sesję przygotowali działacze Instytutu Dobrej Śmierci. Miała tytuł: „Ekologiczne, społecznie angażujące, czule” – inne oblicza pochówków w XXI wieku. Złożyły się na nią dwa referaty: dr Łucji Lange pt. *Recompose. Re-Erdigung. Kompostowanie jako funeralna technologia i filozofia przyszłości* oraz dr. Kuby Marii Mazurkiewicz pt. *Pogrzeb DIY. Porównanie sytuacji w wybranych krajach Zachodu i w Polsce*.

Po każdej sesji odbyła się ożywiona dyskusja z udziałem wielu spośród licznie zgromadzonych słuchaczy. Całodzienne obrady otworzyła, wygłaszając ekologiczne słowo, prof. dr hab. Renata Nowakowska-Siuta, dziekan Wydziału Nauk Społecznych ChAT. Referat wprowadzający przedstawił dr hab. Adam Bodnar, profesor Uniwersytetu SWPS, dziekan Wydziału Prawa tejże uczelni, senator-elekt RP, były Rzecznik Praw Obywatelskich, który problematyce ochrony cmentarzy od wielu lat poświęca wiele uwagi i który czynnie wspiera działania w tym zakresie, łącznie z pracami nad nowym prawem pogrzebowym. Kluczową rolę w przygotowaniu relacjonowanej konferencji odegrały panie: Joanna Troszczyńska-Reyman i Agnieszka Godfrejów-Tarnogórska z Inicjatywy Społecznej (Nie)zapomniane Cmentarze.